

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิสุทธิเทพ ปานนิล

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๘๓ หมู่ ๔ ต.โคกปรัง อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์

โทรศัพท์ ๐๘๖๒๑๑๒๒๒

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๐ ปัจจุบันอายุ ๕๘ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

สถาบันการศึกษา ห่มสัทวิทยาคม

คณะ/สาขาวิชา .....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๔๐๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

ผักหวานป่า ๑.๒ ไร่ และไผ่เลี้ยง ๑.๒ ไร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การปลูกผักหวานป่า

๓.๒ การทำปุ๋ยหมัก

๓.๓ น้ำหมักชีวภาพ

๓.๔ การเลี้ยงสัตว์ โค

๓.๕ เศรษฐกิจพอเพียง

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

ลดต้นทุนการผลิตและการเสริมรายได้

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

การเลี้ยงปลุสตร และการปรับปรุงบำรุงดิน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรเกษตรผสมผสาน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรผสมผสาน
๒. สร้างทักษะการวางแผนจัดการพื้นที่การเกษตรให้เหมาะสม
๓. ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรผสมผสานทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง
๔. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

เกษตรผสมผสาน (Integrated Farming)

๑. ความหมายของเกษตรผสมผสาน

เกษตรผสมผสานคือรูปแบบการเกษตรที่ผสมผสานหลายกิจกรรมในพื้นที่เดียวกัน เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง และการแปรรูปผลผลิต เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ลดความเสี่ยงจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยว และสร้างรายได้หลายทาง

๒. หลักการสำคัญ

การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

- ดิน น้ำ และพลังงานใช้หมุนเวียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การปลูกพืชหลายชนิดร่วมกัน

- พืชหลัก พืชแซม พืชคลุมดิน

การเลี้ยงสัตว์และประมง

- ไล่พื้นเมือง เป็ด ปลา กบ หรือสัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่

การใช้เศษเหลือให้เกิดประโยชน์

- เศษพืชทำปุ๋ยหมัก เศษอาหารเป็นอาหารสัตว์

การวางแผนการผลิตและตลาด

- ผลิตตามความต้องการของตลาดและบริโภคในครัวเรือน

๓. องค์ประกอบของเกษตรผสมผสาน

- พืช: ข้าว พืชไร่ พืชสวน พืชสมุนไพร
- สัตว์: โค กระบือ สุกร ไก่ เป็ด
- น้ำ: บ่อเลี้ยงปลา แหล่งเก็บน้ำฝน
- การแปรรูป: การถนอมอาหาร การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๔. ประโยชน์ของเกษตรผสมผสาน

- กระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ลดความเสียหายเมื่อราคาสินค้าตกต่ำ
- สร้างรายได้หลายทาง ตลอดทั้งปี
- ลดต้นทุนการผลิต ด้วยการใช้ทรัพยากรในฟาร์มเอง
- ส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม

๕. ตัวอย่างรูปแบบเกษตรผสมผสาน

- ปลูกข้าว-เลี้ยงปลา
- ปลูกผักสวนครัว-เลี้ยงไก่พื้นบ้าน

- สวนผลไม้ผสมผสานพืชสมุนไพร

๖. แนวทางการเริ่มต้น

- สำรวจทรัพยากรที่มีในพื้นที่
- ออกแบบผังแปลงให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ
- เริ่มจากขนาดเล็กและค่อย ๆ ขยาย
- เชื่อมโยงผลผลิตกับตลาดในชุมชนหรือออนไลน์

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

อบรมถ่ายทอดความรู้ ตามโครงการอบรมต่างๆ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

วิธีการมีส่วนร่วม

๑. การเตรียมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์

- เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของจังหวัด เช่น พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตสถานการณ์ตลาด
- วิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพของพื้นที่
- จัดทำข้อมูลเชิงลึก (Data Analysis) เพื่อประกอบการตัดสินใจ

๒. การประชุมหารือและระดมความคิดเห็น

- จัดเวทีประชุมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เกษตรกร และองค์กรชุมชน
- เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเสนอแนวคิด ความต้องการ และปัญหาที่พบจริง
- ใช้กระบวนการประชาคม (Public Hearing) หรือ Focus Group

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

แผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

๑. หลักการและเหตุผล

- ศพก. เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรสู่เกษตรกร จำเป็นต้องมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการสนับสนุนแบบองค์รวม ครอบคลุมทั้งการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและยุทธศาสตร์การเกษตรจังหวัด

๒. วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ศพก. ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบ
- เพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิต การตลาด และการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างเหมาะสม

๓. เป้าหมาย

- เชิงปริมาณ: ศพก. ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่เป้าหมาย
- เชิงคุณภาพ: เกษตรกรในพื้นที่มีทักษะการผลิตและการตลาดเพิ่มขึ้น

๔. กรอบการดำเนินงานบูรณาการ

๔.๑ การเตรียมความพร้อม

- สำรวจข้อมูล ศพก. และความต้องการของเกษตรกร
- ประชุมหารือกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/อำเภอ

๔.๒ การจัดทำแผนบูรณาการ

- ระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเกษตรกร)

- จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม เช่น การฝึกอบรม การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การตลาด

๔.๓ การดำเนินงาน

- จัดอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี

- สนับสนุนการทำเกษตรผสมผสาน เกษตรแม่นยำ หรือการผลิตตามมาตรฐาน GAP

- เชื่อมโยงตลาดทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์

๔.๔ การติดตามและประเมินผล

- จัดทำรายงานความก้าวหน้าเป็นรายไตรมาส

- ติดตามประเมินผลลัพธ์ร่วมกับคณะกรรมการฯ

- ปรับปรุงแผนตามสถานการณ์จริง

แผนพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี พ.ศ.๒๕๖๘
อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

*****

การพัฒนา ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. อำเภอ ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ศพก.ดังนี้

๑. การวิเคราะห์ และมาตรการลดความเสี่ยงในการพัฒนา ศพก. ที่จะเกิดขึ้น ได้ ดังนี้

ที่	ด้านความเสี่ยง	ผลกระทบที่เกิด	มาตรการลดความเสี่ยง
๑.	ด้านต้นทุนพลังงาน	- เป็นอีก ๑ ในสาเหตุที่ทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง เช่น ด้านไฟฟ้า	- มีการนำเทคโนโลยี โซลาร์เซลล์เพื่อการเกษตรมาใช้ในพื้นที่การเกษตร เช่น ป้อน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบระบายความร้อนพลังงานแสงอาทิตย์ และตู้อบร้อนพลังงานแสงอาทิตย์
๒.	ด้านการบริหารจัดการ	- การเพิ่มศักยภาพของ ศพก. เป็นในรูปแบบค่อยๆ พัฒนา ตามการจัดสรรทรัพยากร	- การวางแผนและการจัดการ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสม รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ - การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรและเกษตรกร เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ในด้านต่างๆ
๓.	ด้านตลาด	- ความผันผวนของราคาปัจจัยการผลิต การเพาะปลูก ซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต การเพาะปลูก	- รวมกลุ่มสมาชิกเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต เพื่อให้ได้ราคาต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง
๔.	ด้านสิ่งแวดล้อม	- การใช้ทรัพยากรที่เกินความต้องการ	- ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
๕.	ด้านภัยธรรมชาติ	- ผลผลิตเสียหาย ปริมาณผลผลิตลดลง	- ติดตามสถานการณ์ เพื่อประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร - ให้คำแนะนำในการดูแลพืช วางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

***หมายเหตุ: ด้านความเสี่ยงสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามสภาพพื้นที่ของ ศพก. นั้น ๆ

๒. Pain Point การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ มีประเด็นดังนี้

ประเด็น		มี	ไม่มี
๑.๑ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์			
๑) กลุ่มเป้าหมาย เลือกบุคคลเป้าหมายที่มารับบริการและเรียนรู้ใน ศพก.			
	เกษตรกรในชุมชน	✓	
	เกษตรกรนอกชุมชน	✓	
	ประชาชนทั่วไป	✓	
	นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจด้านเกษตร ของ ศพก.นั้น	✓	
	อื่น ๆ ระบุ.....		
๒) วัตถุประสงค์ของ ศพก.			
	เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร	✓	
	เพื่อเพิ่มทักษะการผลิตสินค้าเกษตร	✓	
	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน	✓	
	เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร	✓	
	อื่น ๆ ระบุ		
๑.๒ สถานที่และจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน			
๑) สถานที่ตั้ง			
	สะดวกเข้าถึงง่าย	✓	
	การคมนาคมสะดวก	✓	
	ใกล้ชุมชน	✓	
	อื่น ๆ ระบุ		
๒) โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในการรองรับผู้เข้าไปเรียนรู้			
	ศาลาเรียนรู้	✓	
	สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้	✓	
	ห้องน้ำ	✓	
	โต๊ะ – เก้าอี้	✓	
	อื่น ๆ ระบุ.....		
๑.๓ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ประกอบด้วย			
	ออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	✓	
	พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยเน้นที่เทคนิคการผลิตที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	
	จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เข้าใจง่ายและครอบคลุม	✓	
	จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงานเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ	✓	
๑.๔ สร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรร่วมในการถ่ายทอดความรู้			

ประเด็น		มี	ไม่มี
	เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา ภาครัฐ และภาคเอกชน มาเป็นวิทยากรร่วม	✓	
	สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร	✓	
	ร่วมมือกับเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่าง และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรรายอื่น	✓	
๑.๕ จัดกิจกรรมการเรียนรู้			
	จัดการฝึกอบรม หลักสูตรระยะสั้น และกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	✓	
	จัดการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ	✓	
๑.๖ การให้คำปรึกษาและการสนับสนุน			
	ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนด้านเทคนิคแก่เกษตรกรผ่านทางสื่อออนไลน์ หรือการเยี่ยมชมในพื้นที่	✓	
	จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้และการแก้ไขปัญหา	✓	
๑.๗ การวิจัยและพัฒนา			
	ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคนิคการผลิตใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และผลผลิต	✓	
	ทดลองและประเมินเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ เพื่อแนะนำให้เกษตรกร	✓	
๑.๘ ประเมินผลและปรับปรุง			
	ประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. เป็นประจำ เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของศูนย์	✓	
	ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมเป็นประจำ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรม	✓	
	รวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	✓	
	ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมและบริการให้สอดคล้อง กับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของเกษตรกร	✓	
๑.๙ การตลาดและการประชาสัมพันธ์			
	ประชาสัมพันธ์ศูนย์เรียนรู้และหลักสูตรการฝึกอบรมผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์ในชุมชน	✓	
	สร้างความร่วมมือกับสถาบันเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายเครือข่ายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	✓	
	จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เช่น งานแสดงสินค้าและการแข่งขัน เพื่อดึงดูดเกษตรกรและส่งเสริมการใช้บริการของศูนย์เรียนรู้	✓	

๓. การวางแผนพัฒนาการศึกษาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาศกยภาพ ศพก. โดยให้เกษตรกรต้นแบบวางแผนพัฒนา ศพก. เริ่มจากการมองเกษตรกรในชุมชน ลูกค้า ผู้มาใช้บริการ ศพก. สินค้า การวางแผนจัดการ Supply Chain การจัดการเรียนรู้ แปรเปลี่ยนรู้ ฐานเรียนรู้ การจัดการเครือข่าย โดยการใช้เครื่องมือ Model Canvas

Model Canvas				
๑. ลูกค้าของเราคือใคร ? กลุ่มไหน ? อยู่ที่ไหน ? - เกษตรกร ประชาชน ทั่วไป ที่สนใจหลักสูตรการ เรียนรู้ หรือศึกษาดูงาน จากแปลงเรียนรู้		๒. ลูกค้าต้องการ เรียนรู้/การใช้บริการอะไร - การลดต้นทุน การเพิ่ม คุณภาพของผลผลิต และ สินค้า		๓. จะสื่อสาร เชื่อมโยงและ ประชาสัมพันธ์กับลูกค้า อย่างไร ? - เชื่อมโยงผ่านช่องทาง ออนไลน์(เพจเฟซบุ๊ก) หน่วยงานราชการ และ เอกชน การจัดนิทรรศการ การจำหน่ายสินค้าในตลาด เช่น งานอินทผลัมเพชรบูรณ์ & บอลลูน เฟสติวัล
				๔. ทำอย่างไรให้ลูกค้ามาใช้บริการเรา อีกครั้ง ? - ควบคุมคุณภาพผลผลิต ให้ได้ตาม เกณฑ์มาตรฐานเดิม และให้ดียิ่ง กว่าเดิม
๕. ศพก. เรามี จุดเด่นอะไร - มีความ หลากหลายใน กิจกรรม มีการ ปลูกพืชผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ และ แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	๖. การจัดการปัจจัยการ ผลิต (ดิน/น้ำ/พันธุ์/วัตถุดิบ/ ทรัพยากรธรรมชาติ) ทำอะไร ? - จัดการตามสภาพพื้นที่ ส่วนไหนเกิดปัญหาเรื่องใด ก็ ดำเนินการพัฒนาแก้ไขใน ส่วนนั้น เช่นปัญหาเรื่อง แหล่งน้ำ หากมีไม่พอใช้ใน พื้นที่ก็ดำเนินการขุด เจาะ แหล่งน้ำไว้ในพื้นที่	๗. การผลิตให้ได้ผลดี มีคุณภาพ ปลอดภัยได้ มาตรฐาน มีมาตรฐาน อะไร ? ทำอย่างไร ? - มาตรฐาน GAP ปฏิบัติ ตามข้อกำหนด ๘ ประการ	๘. การแปรรูปหรือเพิ่ม มูลค่าจะทำอะไรได้บ้าง? - ด้วย ศพก.วิเชียรบุรี มี กิจกรรมที่หลากหลาย การแปรรูปจึงได้ได้หลาย อย่าง เช่น หน่อไม้ มีการ ทำหน่อไม้ดอง อินทผลัม แปรรูป ทำเป็นสบู่	๙. มีช่องทางสื่อสาร/ ประชาสัมพันธ์ ศพก. และการตลาด มี ช่องทางใดบ้าง ? - เพจเฟซบุ๊ก หน่วยงานราชการ และ เอกชน การจัด นิทรรศการการ จำหน่ายสินค้าในตลาด เช่น งานอินทผลัม เพชรบูรณ์ & บอลลูน เฟสติวัล
ความรู้ / ข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติม				
๑๐. ความรู้เรื่องอะไร ? - การจำหน่ายช่องทางออนไลน์ อื่นๆ นอกเหนือจากเพจ เฟซบุ๊ก เช่น Shopee Lazada			๑๑. หาความรู้ได้จากใคร ที่ไหน ? - หน่วยงานรัฐ เอกชน และเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์	
ควรสร้างเครือข่ายกับใคร ? อย่างไร ?				
๑๒. เครือข่ายเกษตรกร - ศพก. YSF สมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชน คู่ค้าภาคเอกชน เพื่อ เพิ่มช่องทางการตลาด		๑๓. วิทยากรภายนอกมีหรือไม่ - มี ในการจัดอบรมเกษตรกร หรือจัดกิจกรรม งาน Field Day (ฟิวดี้) วันถ่ายทอด เทคโนโลยี เพื่อการเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ ได้มี การเชิญวิทยากรจากภายนอก ที่มี ความสามารถในด้านต่างๆ มาให้ความรู้กับ เกษตรกร		๑๔. หน่วยงาน /องค์กรต่าง ๆ - หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ สถานศึกษาในพื้นที่

แผนพัฒนา ศพก. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเด็นการพัฒนา	เป้าหมาย	พ.ศ.๒๕๖๗			พ.ศ. ๒๕๖๘								
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
การใช้งาน E-commerce Platforms (แพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซ): เช่น Lazada, Shopee, Amazon, eBay													
นวัตกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร													
การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP													

หลักสูตรวิชาหลักประจำ ศพก. อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

หลักสูตร การทำเกษตรผสมผสาน

วัตถุประสงค์หลักสูตร เพื่อพัฒนาปรับปรุงพื้นที่เกษตรให้มีความยั่งยืน
และประสบความสำเร็จในระยะยาว

บุคคลเป้าหมาย เกษตรกรหรือผู้ที่สนใจ

เนื้อหาวิชาโดยสรุป

- แนวคิดและหลักการของเกษตรผสมผสาน การวางแผนและการจัดการฟาร์ม การปลูกพืชแบบผสมผสาน การจัดการดินและน้ำ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเกษตรผสมผสาน การตลาดและการจัดการธุรกิจเกษตร การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการอบรม

- การบรรยาย: เน้นให้ความรู้พื้นฐานและทฤษฎี
- การฝึกปฏิบัติ: ลงมือทำจริงในฟาร์ม เรียนรู้จากประสบการณ์จริง
- การศึกษาดูงาน: เยี่ยมชมฟาร์มต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรผสมผสาน
- การแลกเปลี่ยนความรู้: การเสวนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน

สื่อที่ใช้ในการอบรม

- สื่อการบรรยาย ใช้สไลด์เพื่อบรรยายแนวคิด หลักการ และวิธีการทำเกษตรผสมผสาน พร้อมภาพประกอบกราฟิก แผนภาพ และข้อมูลสถิติที่เกี่ยวข้อง
- คู่มือและเอกสารประกอบการเรียน เอกสารที่สรุปเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ สามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงหลังการอบรม เช่น คู่มือการปลูกพืชผสมผสาน, แนวทางการเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรผสมผสาน
- วิดีโอสาธิต วิดีโอที่แสดงขั้นตอนการทำงานจริงในฟาร์ม เช่น การเตรียมดิน การปลูกพืชแบบผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
- การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การเตรียมแปลงปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- การศึกษาดูงาน การเยี่ยมชมต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการทำเกษตรผสมผสาน เพื่อเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง
- การเสวนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดกลุ่มเพื่อบรรยาย แลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม

ประโยชน์ที่ผู้เรียนรู้จะได้รับ

- เสริมสร้างความรู้และทักษะในการทำเกษตรผสมผสานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ช่วยให้เกษตรกรสามารถพัฒนาและปรับปรุงฟาร์มของตนเองให้มีความยั่งยืน
- เปิดโอกาสในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

- ลดเวลาในการทำงาน ทดแทนแรงงานได้ก็ในระดับหนึ่ง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ปัญหาสภาพอากาศ และธรรมชาติในปัจจุบัน ปัญหาแรงงานที่หาได้ยาก

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การลดต้นทุนการผลิต โดยการผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง และการให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด และระบบน้ำพุ่ง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- ได้รับงบประมาณโครงการในการทำแปลงเรียนรู้ตัวอย่างการใช้น้ำ และดำเนินการจัดซื้อ และวางระบบน้ำในแปลงตัวอย่าง

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑. เก็บตัวอย่างดิน

- เก็บดินจากแปลงปลูกให้เป็นตัวแทนของพื้นที่
- ความลึกโดยทั่วไป ๐-๒๐ ซม. (สำหรับพืชไร่-พืชสวน)
- เก็บหลายจุดแล้วผสมให้เป็นตัวอย่างรวม

๒. ส่งตรวจวิเคราะห์ดิน

- นำตัวอย่างดินส่งห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของกรมพัฒนาที่ดิน

หรือหน่วยงานใกล้เคียง

- ระบุชนิดพืชที่จะปลูก เพื่อให้ได้คำแนะนำที่เหมาะสม

๓. วิเคราะห์ผลและตีความ

- ผลวิเคราะห์จะแสดงค่า pH (ความเป็นกรด-ด่าง)
- ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) และธาตุอาหารรอง
- ระดับอินทรีย์วัตถุและความเหมาะสมของดิน

๔. รับคำแนะนำการใช้ปุ๋ย

- ใช้ผลวิเคราะห์ร่วมกับคำแนะนำปุ๋ยประจำปีของกรมพัฒนาที่ดิน
- กำหนดชนิดปุ๋ยและอัตราการใช้ให้เหมาะสมกับชนิดพืช และสภาพ

ดิน

๕. การปรับปรุงดิน (ถ้าจำเป็น)

- หากดินเป็นกรดจัด ควรใส่ปูนขาวหรือปูนโดโลไมท์ตามอัตราที่แนะนำ

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เพื่อปรับโครงสร้างดิน

๖. ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ

- ใส่ปุ๋ยตามปริมาณที่ระบุ ไม่ใส่มากหรือน้อยเกินไป
- คำนึงถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมของพืช เช่น ใส่รองพื้นก่อนปลูก และใส่

เสริมระหว่างการเจริญเติบโต

๗. ติดตามผลและปรับปรุงต่อเนื่อง

- ตรวจสอบการเจริญเติบโตของพืชและผลผลิต
- ทำการวิเคราะห์ดินซ้ำทุก ๒-๓ ปี เพื่อปรับสูตรปุ๋ยให้เหมาะสมใน

รอบต่อไป

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ผักหวานป่า พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๒-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ไม้เลื้อย พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๒-๐ (ไร่-งาน-วา)

๑.๓) อ้อยโรงงาน พื้นที่ปลูกจำนวน ๓๐-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) เลี้ยงปลา พื้นที่ ๒ ไร่ จำนวน ๔๐๐๐ – ๖๐๐๐ (หน่วย ตัว)

๒.๒) ..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) ..... จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคเนื้อ จำนวน ๑๑ (ตัว)

๓.๒) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๗๐ (ตัว)

๓.๓) ..... จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ข้า จำนวน ๑ ไร่

๔.๒) สวนผลไม้ จำนวน ๑ ไร่

๔.๓) ให้อาหารสัตว์ ๑-๒-๐ ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า อ้อยโรงงาน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

-ไถพาน ๓ รอบ ๑,๐๐๐ บาท/ไร่

-ไถพาน ๗ รอบ ๖๐๐ บาท/ไร่

-ไถขมาร์ครอง ๓๐๐ บาท/ไร่

-ปลูกอ้อย ๘๐๐ บาท/ไร่

-พันธุ์อ้อย (ที่ราคาอ้อย ๑,๔๒๐) ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

-ปุ๋ย ๑๘-๘-๘ พื้น ๑๖-๒๐-๐	๙๐๐	บาท/ไร่
-ให้น้ำ หลังปลูก ๑๐-๑๒ ซม	๑,๐๐๐	บาท/ไร่
-ฉีดยากำจัดวัชพืช รอบแรก	๘๐๐	บาท/ไร่
-กรีดรากฝังปุ๋ย (๒๗-๑๒-๖ ลูกกละ ๒๒๐๐) (อายุ ๔ เดือน)	๒,๕๐๐	บาท/ไร่
-ฉีดยากำจัดวัชพืช (ยาเครือ+วัชพืช) (อายุ ๔-๖ เดือน)	๘๐๐	บาท/ไร่
-ฉีดยากำจัดวัชพืช (ยาเครือ+วัชพืช) (อายุ ๗-๘ เดือน)	๘๐๐	บาท/ไร่
-ค่าตัดอ้อย คนคัด + รถคืบ + รถบรรทุก (ตันละ ๔๕๐)	๔,๕๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต ๑๖,๐๐๐ บาท/ไร่		
รายได้	๒๐,๐๐๐	บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ จำหน่ายหน่อไม้ ผักหวานป่า

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒๐๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ อ้อยโรงงาน

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๔๐๐๐๐๐ - ๖๐๐๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ด้านเศรษฐกิจ

- เพิ่มรายได้และลดความเสี่ยง: การปลูกพืชหลายชนิด เลี้ยงสัตว์ควบคู่กัน ทำให้เกษตรกรไม่พึ่งพารายได้จากแหล่งเดียว

- ลดต้นทุนการผลิต: ใช้ผลผลิตหรือของเสียจากกิจกรรมหนึ่งเป็นปัจจัยผลิตของอีกกิจกรรม เช่น น้ำหมักจากมูลสัตว์เป็นปุ๋ยพืช

- สร้างมูลค่าเพิ่ม: สามารถผลิตสินค้าแปรรูป เช่น ปุ๋ยชีวภาพ, แยมผลไม้, หรืออาหารสัตว์จากเศษเหลือ

๒. ด้านสิ่งแวดล้อม

- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน: การปลูกพืชหลายชนิดหมุนเวียน และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน

- ลดการใช้สารเคมี: การผสมผสานพืชและสัตว์ช่วยควบคุมศัตรูพืชแบบธรรมชาติ ลดการพึ่งพาฆ่าแมลง

- อนุรักษ์น้ำและพลังงาน: ระบบการเกษตรแบบบูรณาการช่วยใช้ทรัพยากรน้ำและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ด้านสังคม

- สร้างความมั่นคงทางอาหาร: มีอาหารหลายชนิดในครัวเรือน ลดความจำเป็นต้องซื้อจากภายนอก

- เพิ่มความรู้และทักษะเกษตรกร: การจัดการระบบเกษตรผสมผสานต้องมีการเรียนรู้และวางแผน ทำให้เกษตรกรมีความรู้รอบด้าน

- สร้างเครือข่ายชุมชน: การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน

๔. ด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต

- มีอาหารสดและปลอดภัยจากสารเคมี

- เพิ่มโอกาสสร้างรายได้หลายทาง ลดความเครียดจากความไม่แน่นอนของตลาดพืชเดียว

- ช่วยให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ และลดความยากจน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ใช้น้ำและสารอาหาร อย่างประหยัด
- ลดการปล่อยสารเคมี และการทำลายสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและความหลากหลายทางชีวภาพ
- ลดความเสี่ยงและความสูญเสียจากภัยธรรมชาติ

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การเกษตรผสมผสานจึงเป็น ระบบเกษตรที่ยั่งยืน ช่วย:
- รักษาคุณภาพดินและน้ำ
- ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ
- ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. ข้อมูลด้านดินและสภาพแวดล้อม

- ประเภทดินและความอุดมสมบูรณ์
- การวิเคราะห์ค่าดิน เช่น pH, ปริมาณธาตุอาหารหลัก N-P-K
- สภาพภูมิอากาศ เช่น ปริมาณน้ำฝน, อุณหภูมิ, ความชื้น
- ความเสี่ยงภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม, ภัยแล้ง

๒. ข้อมูลด้านพืชและสัตว์

- พันธุ์พืชเหมาะสมกับพื้นที่และฤดูกาลปลูก
- พืชที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ
- การเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่: ประเภทสัตว์ ปริมาณผลผลิต
- การจัดการโรคและศัตรูพืช

๓. ข้อมูลด้านเกษตรกรและสังคม

- จำนวนครัวเรือนเกษตรกร
- พฤติกรรมการผลิตและการตลาด
- ความต้องการการพัฒนาอาชีพและการเรียนรู้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นแปลงเรียนรู้ และเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงาน และสถานศึกษาในพื้นที่

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- เป็นจุดให้บริการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับเกษตรกร และรับข้อมูล เรื่องราว ต่างๆ เพื่อส่งต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการเฝ้าระวังโรค แมลง และภัยพิบัติ ตามที่สำนักงานเกษตรขอความร่วมมือในการแจ้งประชาสัมพันธ์

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- มีการขยายผลการปฏิบัติ ให้กับกลุ่มสมาชิกเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีการรวมกลุ่มผลิต และส่งขายในตลาด

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการเกษตร เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์ และประมง ฯลฯ

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. การกำกับและบริหารงาน

- เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ ศพก. ในการ วางนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน
- กำกับดูแลให้ศพก. ปฏิบัติงานตาม แผนปฏิบัติการและข้อกำหนดของกรมส่งเสริมการเกษตร
- ตัดสินใจเรื่องสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์และงบประมาณ

๒. การวางแผนและขับเคลื่อนกิจกรรม

- วางแผนกิจกรรมด้านการเกษตร เช่น เกษตรผสมผสาน, การจัดการศัตรูพืช, การเพิ่มผลผลิต
- ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในพื้นที่
- ประสานงานกับ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนเกษตรกร

๓. การสนับสนุนเกษตรกรและชุมชน

- แนะนำและสนับสนุนเกษตรกรในการ ปรับปรุงการผลิตและลดต้นทุน
- ส่งเสริมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเกษตรกร
- ช่วยให้เกษตรกรมี ความรู้ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- ความภูมิใจด้านการพัฒนาชุมชน
  - ได้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาระบบเกษตรให้ยั่งยืน ในชุมชน
  - ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถ ปรับปรุงการผลิต เพิ่มผลผลิต และลดต้นทุน

- สนับสนุนชุมชนให้มี ความมั่นคงทางอาหารและรายได้
- ความภูมิใจด้านการสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร
  - เกษตรกรในชุมชนมี ความรู้และทักษะ ในการบริหารจัดการฟาร์ม
  - เกิด เครือข่ายความร่วมมือ ระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน
  - ส่งเสริมให้เกษตรกร พึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
  - มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่างๆ ในฐานะ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน หมอดินอาสา และอาสาสมัครหมู่บ้าน
- ๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม
  - ให้ความร่วมมือในงานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานราชการ และพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต
- เครื่องมือสำหรับวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เช่น SWOT Analysis , Mind Mapping
- เครื่องมือสำหรับการบันทึกและเผยแพร่ เช่น แบบฟอร์มถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

.....

.....

.....

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ

การเป็นวิทยากร

การมีส่วนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ หมู่บ้าน ตำบล

การเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ ความรู้ให้กับตนเอง

